

آتش افروزان حرفه‌ای برای نابودی و تغییر کاربری جنگل‌ها به جان «هیرکانی» افتاده اند

«کاج سوزی» عمدی در «توشی»

آیا منابع طبیعی گیلان برای رفع مسئولیت اقدام به سندسازی کرده است؟

بینامیر عظیمی خبرنگار

کده در فیلم هم مشاهده می شود همچنان سیاه است. این مقام مسئول در پاسخ به این سؤال که اگر آتش سوزی در این منطقه رخ نداده و حریق عمدی نیز صورت نگرفته است، چرا هیچ سیاهی ای در کف زمین مشاهده نشده و تنها تنه درختان بریده شده است، می گوید: ۱۵ روز بعد از آتش سوزی سطح زمین، تمام آثار از بین رفته و پاک می شود. بنابراین طبیعی است که پس از گذشت چندین ماه تمام آثار آتش سوزی از بین برود.

■ درخت سوزی عمدی است

اما از دیگر سو «شیرعلی پور» رئیس شبکه سمن‌های محیط زیست گیلان، موضوع قطع درختان در منطقه توشی سیاهکل را تأیید کرده و به «ایران» می گوید: این حادثه در سال جاری رخ داده و این فیلم توسط فردی معتمد در فضای مجازی منتشر شده است. هر چند که این موضوع نیازمند بررسی های بیشتر است اما فردی که این فیلم را ارسال کرده یکی از فعالان محیط زیست بوده و کاملاً مورد تأیید بنده است.

■ قطع حرفه‌ای درختان جنگل

برای صحت و سقم این موضوع با «پوریا قرهش» فعال محیط زیست و مدیرمسئول پایگاه خبری گیلکام، که برای اولین بار فیلم قطع درختان کاج در توشی را در گروه فعالان محیط زیست کشور منتشر کرده بود، تماس گرفته و موضوع را پیگیری کردیم.

این فعال محیط زیست به «ایران» می گوید: این موضوع تنها اختصاص به «توشی» ندارد و الان به نوعی قطع درختان به صورت حرفه‌ای در این منطقه باب شده است. افراد به صورت حرفه‌ای آموزش دیده و قطع درختان را انجام می دهند. آنها اول به درخت آسیب زده و بعد مجوز جمع آوری درختان فرسوده و شاخ و برگ را می گیرند. این افراد برای کسب سود بیشتر، اطراف درختان را آتش زده یا ساقه آنها را قطع می کنند. طی هفته گذشته ۳۸ بند ۳ قانون ۱۳۹۶، طرح ۱۰ سال تفنن از برداشت تصویب شده و عموماً طرفداران بهره برداری از چوب با حمایت نمایندگان، بودجه را به اندازه‌ای کم کرده‌اند که این طرح به شکست انجامیده و دوباره برداشت چوب از جنگل‌ها رواج پیدا کند. از طرفی شرکت‌های قراردادی که مسئول برداشت چوب هستند به‌عنوان جنگلبانان مشغول به کار شدند. بنابراین این شائبه نیز وجود دارد که این جنگلبانان با قاچاقچیان چوب همدست بوده و آنها همکاری می کنند. سازمان جنگل‌ها در این مورد مظلوم واقع شده و اختیاری نیز در اخراج آنها ندارد چرا که در صورت اخراج، وزارت کار به میدان آمده و مشکلات پیچیده‌تر می شود. از طرفی نیروی کافی برای نگهداری از جنگل وجود نداشته و با پایش سطحی کارشناسان جنگل، بهترین فرصت برای نابودی منابع ملی توسط قاچاقچیان چوب فراهم شده است.

■ قطع درختان عمدی نیست

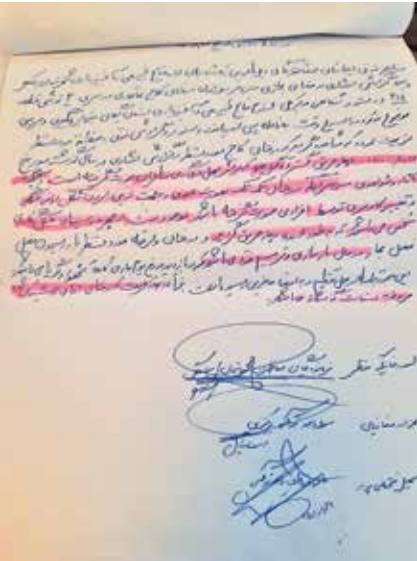
«میرحامد اختری» مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری گیلان، قطع عمدی ده‌ها درخت کاج در منطقه توشی سیاهکل را با ارسال اسناد و مدارکی تکذیب کرده و به «ایران» می گوید: در این منطقه هیچ درختی قطع نشده و این فیلم مربوط به سانحه آتش سوزی غیرعمدی مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۷ در روستای کولاک‌آور است که بر اثر سهل انگاری مسافران غیربومی صورت گرفته و با بررسی اداره کل منابع طبیعی شهرستان سیاهکل، هیچ آثار و شواهدی مبنی بر ایجاد حریق عمدی برای تغییر کاربری توسط اشخاص یا شخصی خاصی یافت نشده است. آتش سوزی سطحی بوده و درختان و لاش‌پرگ‌ها دچار سوختگی شده و ته درختان همانگونه

ایران

می گوید: این اتفاق برای تغییر کاربری جنگل‌ها و تصرف اراضی صورت می گیرد چرا که در صورت خشک شدن، درختان دیگر ارزش نداشته و برای قاچاقچیان نیز صرف نمی کند تا آن را جابه‌جا کنند. افراد سودجو این درختان را از بین می برند تا بعد از منابع طبیعی مجوز تغییر کاربری بگیرند. همچنین افرادی دیگر نیز می‌توانند به بهانه انتقام، این درختان را از بین بدهند و نابود کنند.

این فعال محیط زیست ادامه می‌دهد: مهم‌ترین مشکل منابع طبیعی و وقوع حوادثی از این دست به نمایندگان مجلس بازمی‌گردد. طبق بند ماده ۳۸ بند ۳ قانون ۱۳۹۶، طرح ۱۰ سال تفنن از برداشت تصویب شده و عموماً طرفداران بهره‌برداری از چوب با حمایت نمایندگان، بودجه را به اندازه‌ای کم کرده‌اند که این طرح به شکست انجامیده و دوباره برداشت چوب از جنگل‌ها رواج پیدا کند. از طرفی شرکت‌های قراردادی که مسئول برداشت چوب هستند به‌عنوان جنگلبانان مشغول به کار شدند. بنابراین این شائبه نیز وجود دارد که این جنگلبانان با قاچاقچیان چوب همدست بوده و آنها همکاری می کنند. سازمان جنگل‌ها در این مورد مظلوم واقع شده و اختیاری نیز در اخراج آنها ندارد چرا که در صورت اخراج، وزارت کار به میدان آمده و مشکلات پیچیده‌تر می شود. از طرفی نیروی کافی برای نگهداری از جنگل وجود نداشته و با پایش سطحی کارشناسان جنگل، بهترین فرصت برای نابودی منابع ملی توسط قاچاقچیان چوب فراهم شده است.

■ این اتفاق برای تغییر کاربری جنگل‌ها و تصرف اراضی صورت می گیرد چرا که در صورت خشک شدن، درختان دیگر ارزش نداشته و برای قاچاقچیان نیز صرف نمی کند تا آن را جابه‌جا کنند. افراد سودجو این درختان را از بین می‌توانند به بهانه انتقام، این درختان را از بین بدهند و نابود کنند. این شائبه نیز وجود دارد که این جنگلبانان با قاچاقچیان چوب همدست بوده و آنها همکاری می کنند. سازمان جنگل‌ها در این مورد مظلوم واقع شده و اختیاری نیز در اخراج آنها ندارد چرا که در صورت اخراج، وزارت کار به میدان آمده و مشکلات پیچیده‌تر می شود. از طرفی نیروی کافی برای نگهداری از جنگل وجود نداشته و با پایش سطحی کارشناسان جنگل، بهترین فرصت برای نابودی منابع ملی توسط قاچاقچیان چوب فراهم شده است.

منطقه نیز می گوید: محیطبانان منابع طبیعی در این منطقه وسیع، انسان‌های بسیار شریفی هستند اما متأسفانه تعدادشان بسیار اندک است. در کل دنیا به ازای هر متر مربع یک محیطبان و جنگلبان وجود دارد اما در ایران کمتر از این مقدار است بنابراین با این تعداد کم نمی شود محیط وسیعی مانند جنگل‌ها را پوشش داده و از آنها محافظت کرد. راهکار برون رفت از این مسأله نیز آن است که در ابتدا بپذیریم شیوه جدیدی از قطع درختان جنگل

کرده و اجازه نقل و انتقال درختان و ساقه‌های افتاده تا اطلاع ثانوی صادر نشود. در حال حاضر این اتفاق برای تک تک جنگل‌ها رخ می دهد؛ به گونه‌ای که در یک سال گذشته ۹-۸ فیلم به دست ما رسیده که اول به درختان آسیب عمدی وارد کرده و پس از خشک شدن آنها را جمع آوری می کنند. بنابراین، این حادثه‌ای نیست که به راحتی توسط مسئولان تکذیب شود. این فعال محیط زیست در خصوص حضور محیطبانان در

منطقه نیز می گوید: محیطبانان منابع طبیعی در این منطقه وسیع، انسان‌های بسیار شریفی هستند اما متأسفانه تعدادشان بسیار اندک است. در کل دنیا به ازای هر متر مربع یک محیطبان و جنگلبان وجود دارد اما در ایران کمتر از این مقدار است بنابراین با این تعداد کم نمی شود محیط وسیعی مانند جنگل‌ها را پوشش داده و از آنها محافظت کرد. راهکار برون رفت از این مسأله نیز آن است که در ابتدا بپذیریم شیوه جدیدی از قطع درختان جنگل

تیر خلاص گردوغبار بر منابع آب ایران

داریوش یارامحمی اقلیم‌شناس و استاد دانشگاه لرستان

امروزه گرد و غبار به پدیده‌ای فراگیر علی‌الخصوص در غرب کشور تبدیل شده است. این حضور نامبارک به قدری تکرار شده که اگر روزی هوا بدون گرد و غبار باشد مردم با تعجب خدا را شکر می‌کنند. گرد و غبار پدیده‌ای تاریخی است و عمری هم اندازه با پدیده باد و خاک در زمین دارد. تاریخ مکتوب چند هزار ساله انسان نیز شواهد زیادی از رخدادهای این پدیده دارد که حتی موجب شکست‌های جنگی و انقراض دودمان‌های پادشاهی و حتی نابودی تمدن‌هایی شده است. با وجود این می‌توان با ضرس قاطع گفت علت اصلی رخداد و افزایش فراوانی گرد و غبار در دهه‌های اخیر، انسان است. انسان‌ها با عملکرد خود موجب پیدایش و تشدید گرد و غبار شده‌اند و می‌شود این تأثیرگذاری را به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم مورد بررسی قرار داد. اثرگذاری غیرمستقیم انسان‌ها در پدیده گرد و غبار، با افزایش گازهای گلخانه‌ای و گرمایش جهانی (ناشی از سوخت‌های فسیلی، جنگل‌زدایی، دامداری‌ها و...) مرتبط است و اثر مستقیم با تغییر کاربری‌های زمین و استفاده بیش از اندازه از آب‌های شیرین در کشاورزی، صنعت و... حذف حقایق‌های تالاب‌ها نیز مرتبط است. شواهد قطعی علمی نشان می‌دهند که منشأ اصلی گرد و غبارهای نیمه غربی کشور سرزمین، عراق و سوریه و بخصوص تالاب‌های خشک شده بین‌النهرین است؛ تالاب‌هایی که به دلیل عدم تخصیص حقایق آنها به دلیل کشاورزی و سدسازی‌های بی‌رویه، خشک شده‌اند. لازم به ذکر است که بر اساس اطلاعات مؤشقی، نقش ترکیه در این خشکیدگی با پروژه‌های سدسازی جاه‌طلبانه بسیار فراتر از نقش کشور عراق و ایران است و متأسفانه گویا این کشور حد یقینی برای سدسازی‌های خود متصور نیست. به هر حال این پدیده امروزه در حال تشدید است و به معضلی بهداشتی و اقتصادی بزرگی برای کشور تبدیل شده است. به هر روی در این نوشتار کوتاه بیشتر سعی بر آن است که بر یک موضوع علمی مهم که با وجود سادگی و عمومیت، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد تأکید شود. این موضوع ساده، همان تأثیر گرد و غبار بر خشک شدن منابع آب کشور اعم از آب‌های سطحی و زیرزمینی است و فرایند این اثرگذاری نامطلوب بر منابع آب، بسیار ساده و ابتدایی است. این فرایند در مفاهیم فیزیکی تابش، جذب و انعکاس قابل درک است و اثبات شده که آن بخشی از تابش خورشید که جذب می‌شود موجب افزایش دما می‌شود و آن بخشی که منعکس می‌شود، به دلیل بازگشت آبی به فضا اثری در افزایش دما ندارد. اصل ساده دیگر این است که سطوح تیره، شدت جذب تابش

خورشید هستند و از سویی سطوح سفید، مثل برف انعکاس بسیار بالایی دارند. بنابراین مختصر و مفید می‌شود استنتاج کرد که گرد و غبار موجب می‌شود که برف سفید با انعکاس بالا به برف تیره با جذب بالا تبدیل و با افزایش دما موجب زیاد شدن و تسریع ذوب برف شود. بنابراین برف مناطق کوهستانی که قبلاً برای چندین ماه دوام داشت و به تدریج ذوب می‌شد در حال حاضر به دلیل پوشیده شدن با گرد و غبار، سرعت و در همان زمان ریزش برف با اندک زمانی بعد، ذوب می‌شود. ذوب سریع موجب می‌شود تا آب‌های حاصل از آن، سیلاب‌وار به حوضه‌های انتهایی ورود کنند، آن‌همزمانی که فصل نیازهای آبی گیاهی و کشاورزی هنوز شروع نشده است. بدیهی است که حیات رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و تالاب‌ها در اکثر موارد به وجود چشمه‌های کوهستانی وابسته است که حالا به دلیل کم‌بارشی برف و از سویی آب‌شدن همان مقدار، در بهار و تابستان دیگر آبی وجود نخواهد داشت. به همین دلیل ساده گرد و غبارها را می‌توان از علل اصلی خشک شدن منابع آب کشور به حساب آورد و البته واضح است که این مورد را باید در کنار حفر چاه‌های عمیق و روش‌های کشاورزی ناسازگار با اقلیم و مدیریت غلط آبخوان‌ها و... در نظر گرفت. نتیجه اینکه اگر چاره‌ای برای معضل گرد و غبارها مکرر و افزایشی کشور از طریق تشکیل ائتلافی منطقه‌ای (اعم از عراق و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس) برای مقابله با زیاده‌خواهی‌ها و سدسازی‌های بی‌رویه کشور ترکیه نشود یا اگر در داخل کشور حقایق‌های حوضه‌ها داده نشود و از آبدزدی و انتقال آب از حوضه‌ها جلوگیری نشود، یک دهه دیگر، محیط زیست ایران به کلی در آستانه نابودی قرار خواهد گرفت.

ایرنا- «غلامرضا منتظری» نایب رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی گفت: باید با الهام از منابع دینی و فرهنگی یک چهارچوب و نظام‌نامه در صنعت گردشگری ترسیم شود، ضمن اینکه قابلیت و ظرفیت‌های کشور معرفی و برای گردشگران استانداردسازی می‌شود دچار دافعه نشویم.

ایستنا- «صادق ضایبان» رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا، ضمن اشاره به ورود سامانه بارشی به کشور طی فردا (۴ اردیبهشت ماه) از خیزش گرد و خاک در نقاط مختلف خبر داد.

ایستنا- «علی محمد مختاری» مدیرعامل سازمان بوستان‌ها و فضای سبز شهر تهران، با تأکید بر اینکه طرح احداث بوستان‌های مادر و کودک بر اساس درخواست‌های خود شهروندان تهیه شد، گفت: این طرح سرانه فضای سبز شهر تهران را کاهش نمی‌دهد و حتی یک سانتیمتر از فضای سبز کاسته نمی‌شود.

ایستنا- «علیرضا شریعت» یک کارشناس حوزه آب با اشاره به بحران کم‌آبی در کشور تأکید کرد: لازم است به‌سرعت با تغییر پارادایم و بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های ملی اعم از بخش خصوصی، دانشگاه‌ها و خبرنگاران علمی، جوامع محلی و به دور از نگاه سیاسی و حزبی برای مقابله جدی با بحران پیش رو آماده شویم.

مهر- «حسن پسندیده» مدیرکل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست گفت: یکی از چالش‌های ما بحث عدم توجه به ساماندهی مدیریت پسماندها بوده که الان در برخی مناطق از جمله ساحل شمالی به معضل ملی تبدیل شده است.

یادداشت

خبر در خبر

ایران